

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-01-13

Ärende
TN 2020-1579

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sl.se

Trafiknämnden
2021-01-26, punkt 10

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Svar på skrivelse (S) angående trängsel i kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna har ställt frågor angående trafikförvaltningens hantering av trängsel i kollektivtrafiken och i detta ärende återkommer trafikförvaltningen med förslag till svar på nämnda skrivelse.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelse (S) angående trängsel i kollektivtrafiken, inkommen 24 november 2020.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

Trafikförvaltningen svarar på ställda frågor enligt nedan:

1. Hur många extra avgångar har satts in sedan pandemin startade jämfört med ursprungligen beställt trafik?

Under perioden mars till oktober har trafikförvaltningen satt in drygt 50 000 extra avgångar. Utöver detta har även förstärkningar i spårtrafiken skett genom att i större utsträckning köra fullängdståg.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-01-13

Ärende
TN 2020-1579

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Tunnelbanan har under hela perioden kunnat upprätthålla ordinarie utbud. Under sommarperioden förstärktes dock ordinarie utbud med fullängdståg på helger på samtliga banor för att minska risken för smittspridning till följd av trängsel. Under sommarperioden kunde därmed ytterligare ca 45 000 vagnkilometer erbjudas i tunnelbanetrafiken.

På Roslagsbanan har inga fler avgångar satts in eftersom det inte finns fler vagnar att trafikera under rusningstid, då det är flest som reser och behovet av fler avgångar möjligen kan finnas.

2. Vilka krav och uppmaningar har ställts, och när, till bussoperatörerna att ta in extra busskapacitet från bussbolag som har ledig kapacitet i fordon och förare?

Efter att busstrafiken i mars reducerats pga. rådande personalläge med hög sjukfrånvaro beordrades trafikutövarna att skyndsamt återställa trafiken till full kapacitet. Trafikutövarna uppmanades då att beakta alternativa personallösningar, såsom anlåtande av externa bussföretags resurser, för att möjliggöra denna återställning samt även utföra ytterligare förstärkningstrafik för att förhindra att trängsel uppstår. Trafikförvaltningen tecknade även interimsavtal med trafikutövarna där viss ersättning utgår för sådant intag av förare från andra branscher.

3. Vilka krav har ställts på operatörerna inom spår att köra fullängdståg och extra avgångar i de system där ledig spårkapacitet är tillgänglig?

Kravet på tunnelbaneoperatören har varit att upprätthålla ordinarie trafik. I de perioder som flest resenärer rört sig i systemet, dvs i högtrafiken, körs trafiken alltid med fullängdståg och antalet avgångar ligger nära möjlig kapacitet. Övriga tider har kapaciteten i ordinarie trafikering bedömts vara tillräcklig. Utökning av taglängd har dock gjorts på begäran av trafikförvaltningen på helger under sommarperioden.

Kravet på pendeltägsoperatören har varit att upprätthålla ordinarie trafik, vilket även innebär att i stort sätt samtliga avgångar kör långa tåg i hög/mellantrafik. Inför sommartrafiken, då även ombyggnation Getingmidjan trädde i kraft gjorde Trafikförvaltningen en extra beställning för att säkerställa långa tåg under perioder som normalt går med korta tåg i mellantrafik.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-01-13

Ärende
TN 2020-1579

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

För lokalbanorna har operatörerna uppmanats att köra så många långa tåg som de kan.

4. Hur har trafikoperatörerna svarat på dessa ev. krav och uppmaningar?

Bussoperatörerna svarade väl upp till trafikförvaltningens krav och uppmaningar.

Tunnelbaneoperatören har med kort varsel genomfört de förändringar som trafikförvaltningen begärt.

Pendeltägsoperatören har svarat upp väl till kraven om full trafik och ökad vagnsättning. Pendeltågstrafiken har under perioden rullat mycket bra, med flertal rekord i punktlighet, vilket i sin tur sänker trängseln på station och fordon.

Spårtrafikoperatörerna inom lokalbanetrafiken svarade väl upp till trafikförvaltningens krav och uppmaningar.

5. Vilka ytterligare krav kommer ställas på operatörer inom buss och spår för att minska trängseln?

Trängselsituationen bevakas gemensamt med trafikutövarna noggrant för alla trafikslag med fokus på områden, linjer, knutpunkter och tider där hög beläggning förekommer för att, givet tillgängliga resurser, löpande justera trafikutbudet så att förekomsten av trängseln minimeras. Därutöver så har trafikförvaltningen har under rådande Covid-19-pandemi tillsammans med trafikutövarna vidtagit ett antal åtgärder för att försöka minska förekomsten av trängsel:

- Specifika förstärkningsinsatser för busstrafiken i samråd med sjukhusledning har riktats mot resande till och från större sjukhus.
- Specifika förstärkningar och omläggningar av busstrafiken har gjorts med anledning av avstängningar i spårtrafiken för planerade arbeten.
- Trafikutövarna har rekryterat och utbildat bussförare från turistbranschen för att kompensera för ordinarie förarens sjukfrånvaro och för att kunna hantera omfattande förstärkningar.
- Kundvärdar på större hållplatser/bytespunkter/stationer för att vara behjälpliga med att informera om t.ex. placering på plattform eller när nästa avgång sker för att undvika trängsel.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-01-13

Ärende
TN 2020-1579

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

- Biljettkontroller för att förhindra fuskåkande som till del består av resande som bidrar till trängsel och som inte skulle ha skett om inte det uppfattats att det är möjligt att åka "gratis".
 - Dialog med skolor och kommuner för att få till stånd justerade start-sluttider, distansundervisning och minimering av gruppresor under rusningsperioder.
 - Dialog med större arbetsgivare för att förstå och tillgodose resebehov för personal som inte har möjlighet till distansarbete.
 - Instruktioner till bussförarna att vid så kallad "Covid-trängsel" (50% av sittplatser upptagna) i möjligaste mån stänga dörrarna, skylta fullt och begära från trafikledning förstärkning. Betalvägransknapp på kortläsaren/biljettmaskinen ändrad till en "Covid-knapp" som förarna trycker på när Covid-trängsel har uppstått för att förenkla förarnas inrapportering av trängsel.
 - Kampanjer med uppmaningar till resenärer att undvika kollektivtrafiken och att hålla avstånd.
 - Interimsavtal med trafikutövarna för att ge bästa möjliga förutsättningar för att bedriva så mycket trafik som möjligt.
6. Är beredskapen tillräcklig vid fortsatt tilltagande smittspridning och ökad sjukskrivning bland personal i kollektivtrafiken för att upprätthålla trafikkapacitet i hela länet?

I nuläget bedöms beredskapen vara god men om en i hög grad tilltagande smittspridning skulle ske med resulterande ökad sjukfrånvaro hos kritiska personalkategorier (t.ex. förare, trafikledare, tekniker och reparatörer) kan det komma att påverka trafikleveransen. Vissa personalkategorier kan inte snabbt kompletteras/ersättas med externa resurser då det är specialkompetens med lång utbildning och erfarenhet som krävs.

Trafikförvaltningen följer trafikutövarnas redovisade sjukfrånvaro löpande för att i tid ha möjlighet att vidta åtgärder om behov uppstår.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

SKRIVELSE
2020-11-24

Trafiknämnden

Skrivelse angående trängsel i kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken är den plats där människor är mest oroliga för att smittas med Covid19 visar undersökningar av Svensk kollektivtrafik. Vi har sett beteendeförändringar till följd av de allmänna råden och rekommendationerna där resandet minskade kraftigt i samband med utbrottet i mars för att därefter sakta öka igen under hösten. I samband med de lokala råden och den ökade smittspridningen verkar resandeandelen nu vända nedåt igen. Dock inte i lika stor utsträckning som i våras.

Att minska smittspridning är allas ansvar. Som Stockholms regionala kollektivtrafikmyndighet åvilar det ett tungt ansvar på trafiknämnden. Vi behöver göra allt för att minska trängseln. När medborgarna börjar tröttna på rekommendationerna måste vi hålla i och hålla ut och vända på alla stenar en gång till för att minska risken för trängsel.

Med anledning av ovanstående ställer vi följande frågor:

1. Hur många extra avgångar har sats in sedan pandemin startade jämfört med ursprungligen beställt trafik?
2. Vilka krav och uppmaningar har ställts, och när, till bussoperatörerna att ta in extra busskapacitet från bussbolag som har ledig kapacitet i fordon och förare?
3. Vilka krav har ställts på operatörerna inom spår att köra fullängdståg och extra avgångar i de system där ledig spårkapacitet är tillgänglig?
4. Hur har trafikoperatörerna svarat på dessa ev. krav och uppmaningar?
5. Vilka ytterligare krav kommer ställas på operatörer inom buss och spår för att minska trängseln?
6. Är beredskapen tillräcklig vid fortsatt tilltagande smittspridning och ökad sjukskrivning bland personal i kollektivtrafiken för att upprätthålla trafikkapacitet i hela länet??